

ZA INOVATIVNE
SLOVENSKO

...alebo prečo je digitálna budúcnosť Slovenska v našich rukách

Orientácia na export, výrobný priemysel a využívanie lacnej pracovnej sily - takto v skratke vyzeral slovenský ekonomický model dlhé roky.

Vďaka tomuto dlhodobému smerovaniu Slovensko nie je pripravené na dobu digitálnu. Chýba nám technologická infraštruktúra, digitálne zručnosti obyvateľstva, ale aj vhodná legislatíva. Situáciu navyše zhoršila ekonomická kríza spôsobená dôsledkami pandémie Covid-19 a fakt, že Slovensko v globálnej konkurencii zásadne zaostáva v inováciách.

Vďaka európskemu Plánu obnovy máme teraz v rukách historickú príležitosť na zásadnú transformáciu. Ak chceme začať dobiehať svet v inováciách a naštartovať konkurencieschopnosť Slovenska v globálnej ekonomike, musíme začať robiť podstatne viac.

Našou iniciatívou chceme prispieť k plneniu záväzkov vlády SR v oblasti inovácií. Chceme to dosiahnuť prostredníctvom občianskych aktivít a návrhov na legislatívne úpravy, ktoré posunú slovenský inovačný ekosystém o generáciu vpred. Navrhované opatrenia sa týkajú týchto oblastí:

1. Lákanie a udržanie talentu: pracovno-právne témy

Startupové víza pre zakladateľov inovatívnych firiem z krajín mimo EÚ.

V kontexte ruskej invázie na Ukrajinu je toto opatrenie viac než aktuálne. Slovensko by malo pomôcť prichádzajúcim ľuďom z Ukrajiny nielen po stránke humanitárnej, ale taktiež umožniť ich ekonomickú integráciu. Takéto opatrenie má potenciál podporiť vznik nových pracovných miest, zlepšiť konkurencieschopnosť slovenských

inovatívnych firiem na globálnom trhu, a zároveň vytvoriť priestor pre úzku spoluprácu slovenských firiem so zahraničnými subjektmi. Tento typ víz dokázal svoju efektívnosť v startupových "huboch" ako [Estónsko](#) či [Portugalsko](#), kde sa startupové víza ukázali byť kľúčovým nástrojom rozvoja inovácií.

Efektívne nastavený režim zamestnaneckých akcií (tzv. ESOP) vie pomôcť spoločnostiam získať tých najtalentovanejších ľudí na trhu, a tiež ich motivovať k dlhodobej spolupráci a lojalite. Na Slovensku však tento firemný "benefit" so sebou prináša neprimerane vysoké daňové a odvodové zaťaženie na strane zamestnanca, ako aj spoločností. Navrhovaná úprava zákona by posunula moment zdanenia príjmu z nadobudnutia zamestnaneckej akcie až do toho zdaňovacieho obdobia, v ktorom dôjde k prevodu zamestnaneckej akcie na inú osobu (t.j. k jej speňaženiu). Zároveň navrhujeme rozšíriť aplikáciu oslobodenia od dane z príjmov z kapitálového majetku aj na fyzické osoby a úplné odstránenie spodnej hranice aspoň 10% akcií, nakoľko tá nespravodlivo privileguje len tých najmajetnejších a nezohľadňuje záujmy bežných zamestnancov a freelancerov.

2. Urýchlenie byrokratických procesov

Elektronické podpisovanie, ktoré slúži na overovanie občana či firmy voči štátu by bolo potrebné od základov prekopať, a vytvoriť jednoduchý, štátom kontrolovaný ekosystém, inšpirovaný napr. modelom v [Estónsku](#) či [Indii](#). Súčasný vendor-locked elektronický podpis a jeho komplikovanosť zabraňuje rýchlemu napredovaniu v rôznych odvetviach.

3. Podpora výskumu a vývoja na Slovensku

Superodpočet umožňuje daňovú úsporu odpočítaním nákladov na výskum a vývoj (VaV) od základu dane z príjmov, v súčasnosti do výšky 100 % relevantných výdavkov. Veríme, že navýšenie na **200%** (ako tomu bolo prvých pár rokov) spolu

s lepšou digitalizáciou prihlasovacieho procesu by značne zvýšilo záujem o tento nástroj, ako aj jeho uplatniteľnosť. Navyše, superodpočet v súčasnom znení nevie byť efektívne využívaný spoločnosťami, ktoré pracujú s freelancermi, lebo odpočet na mzdové výdavky vedia tieto firmy uplatniť len na zamestnancov s trvalým pracovným pomerom.

Úprava právnych foriem pre neziskové výskumné organizácie. Zamestnávanie výskumných pracovníkov v neziskových výskumných organizáciách na dobu určitú aj opakovane podobne ako je tomu na univerzitách a SAV by značne zlepšilo hospodárnosť vedenia VaV projektov. Úprava definície a postavenia záujmového združenia právnických osôb (ZZPO) má zas potenciál odstrániť formálnu bariéru pre verejno-súkromné partnerstvá s neziskovým charakterom a tiež výraznejšie zapojiť súkromný sektor do výskumu. Pomoc od štátu na VaV by sa nemala viazať na konkrétnu právnu formu, ale na činnosť, ktorú daná organizácia vyvíja a výsledky, ktoré dosahuje.

4. Rozvoj inovačného ekosystému

Tech for democracy. Veríme, že ochranu demokracie môže značne podporiť modernizácia právnych služieb smerom k tzv. legal tech riešeniam, ktoré sú postavené na nových technológiách a majú potenciál uľahčiť prístup k spravodlivosti pre široké vrstvy spoločnosti. Zároveň navrhujeme posilniť infraštruktúru štátu na boj proti dezinformáciám.

Regulácia digitálnych aktív. Vnímame akútnu potrebu vytvorenia transparentného regulátorného rámca pre oblasť decentralizovaných technológií, a preto s očakávaním vítame blížiacu sa európsku **MiCA reguláciu**. V tomto kontexte odporúčame začať na Slovensku prípravné legislatívne práce najmä v oblasti daňovej a účtovnej oblasti, ako aj tvorbu metodiky a osvetovú činnosť na úrovni regulátorov, tj. NBS a MF SR.

Podpora ekosystémových iniciatív. Verejná podpora funkčných iniciatív na podporu podnikavosti a inovačného a startupového ekosystému na Slovensku dlhodobo absentuje. Navrhujeme preto spustenie grantovej schémy na financovanie súkromných a neziskových iniciatív na:

- Rozvoj podnikateľských zručností a podnikavosti na každom stupni vzdelávania;
- Podporu inkubačných a akceleračných programov pre začínajúce firmy;
- Podporu sieťovania aktérov inovačného ekosystému.

Ambasádormi tejto kampane sú:

Majo Porvažník
CEO, Vacuum Group

Michal Kardoš
exekutívny riaditeľ SAPIE

Mária Bieliková
CEO, KINIT

Peter Kolesár
Partner, CIVITTA

Matej Ftáčnik
CEO, Vacuumlabs